

Chủ tịch HỒ CHÍ MINH:

Người làm báo không ngừng tu dưỡng đạo đức cách mạng

Tết Bình Thân năm 1956, Bác Hồ đến thăm, chúc Tết báo Nhân Dân và nói với nhà báo Phan Quang: “Bác chúc chú viết báo cho đúng, cho hay, có nhiều người đọc”.

Không chỉ là một lãnh tụ chính trị kiệt xuất, một danh nhân văn hóa của nhân loại, Chủ tịch Hồ Chí Minh còn thực sự là một nhà báo vĩ đại. Người coi báo chí là phương tiện để vận động, tập hợp lực lượng cách mạng, tổ chức, thực hiện mục tiêu cách mạng một cách nhanh chóng, sâu rộng và hiệu quả nhất.

Cuộc đời làm báo 60 năm của Hồ Chí Minh được đánh dấu bởi bài báo đầu tiên “Vấn đề bản xứ” đăng trên tờ L’Humanité ngày 2-8-1919, và khép lại với bài báo cuối cùng “Nâng cao trách nhiệm chăm sóc và giáo dục thiếu niên, nhi đồng” đăng trên báo Nhân Dân ngày 1-6-1969, không những để lại hàng nghìn bài báo với đủ thể loại, mà còn là người sáng lập, tổ chức, điều hành hoạt động, biên tập, trình bày hàng chục tờ báo cách mạng qua những thời kỳ khác nhau.

Bác Hồ đọc báo, viết báo tới ngày cận kề trước lúc Người đi xa tháng 9/1969. Qua hơn 2.000 bài báo

các thể loại, trong bất cứ hoàn cảnh nào Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng coi báo chí là một kênh thông tin có sứ mệnh tuyên truyền đầy đủ các chủ trương, đường lối của Đảng, Chính phủ, giáo dục cán bộ, hướng dẫn nhân dân, tổ chức phong trào, bày tỏ chính kiến đối với mọi vấn đề thời cuộc của đất nước, thế giới.

Nói về làm báo và viết báo, Bác Hồ cho rằng: “Tờ báo chỉ là giấy trắng mực đen mà thôi. Nhưng với giấy trắng mực đen ấy, người ta có thể viết nên những bức tối hậu thư, người ta có thể viết những bức thư yêu đương” (Trả lời phỏng vấn báo chí năm 1946). Và Người cho là: “Ngòi bút của các bạn cũng là những vũ khí sắc bén trong sự nghiệp phò chính trừ tà” (Thư

gửi anh em trí thức Nam Bộ, năm 1947).

Bác căn dặn các nhà báo: Trước khi đặt bút xuống trang giấy, người viết cần tự mình thật sáng tỏ, ta “Viết cho ai? Viết để làm gì? Viết như thế nào?” (Phát biểu tại Đại hội lần II Hội Nhà báo Việt Nam, năm 1959), “Cán bộ báo chí cũng là chiến sĩ cách mạng” (Phát biểu tại Đại hội lần thứ III Hội Nhà báo Việt Nam, năm 1962). Vì “Đối với những người viết báo chúng ta, cây bút là vũ khí sắc bén, bài báo là tờ lịch cách mạng động viên quần chúng đoàn kết đấu tranh...” (Điện mừng Hội Nhà báo Á - Phi, năm 1965)...

Nói về kinh nghiệm trong đời làm báo, Bác Hồ chia sẻ với báo giới: “Kinh nghiệm làm báo

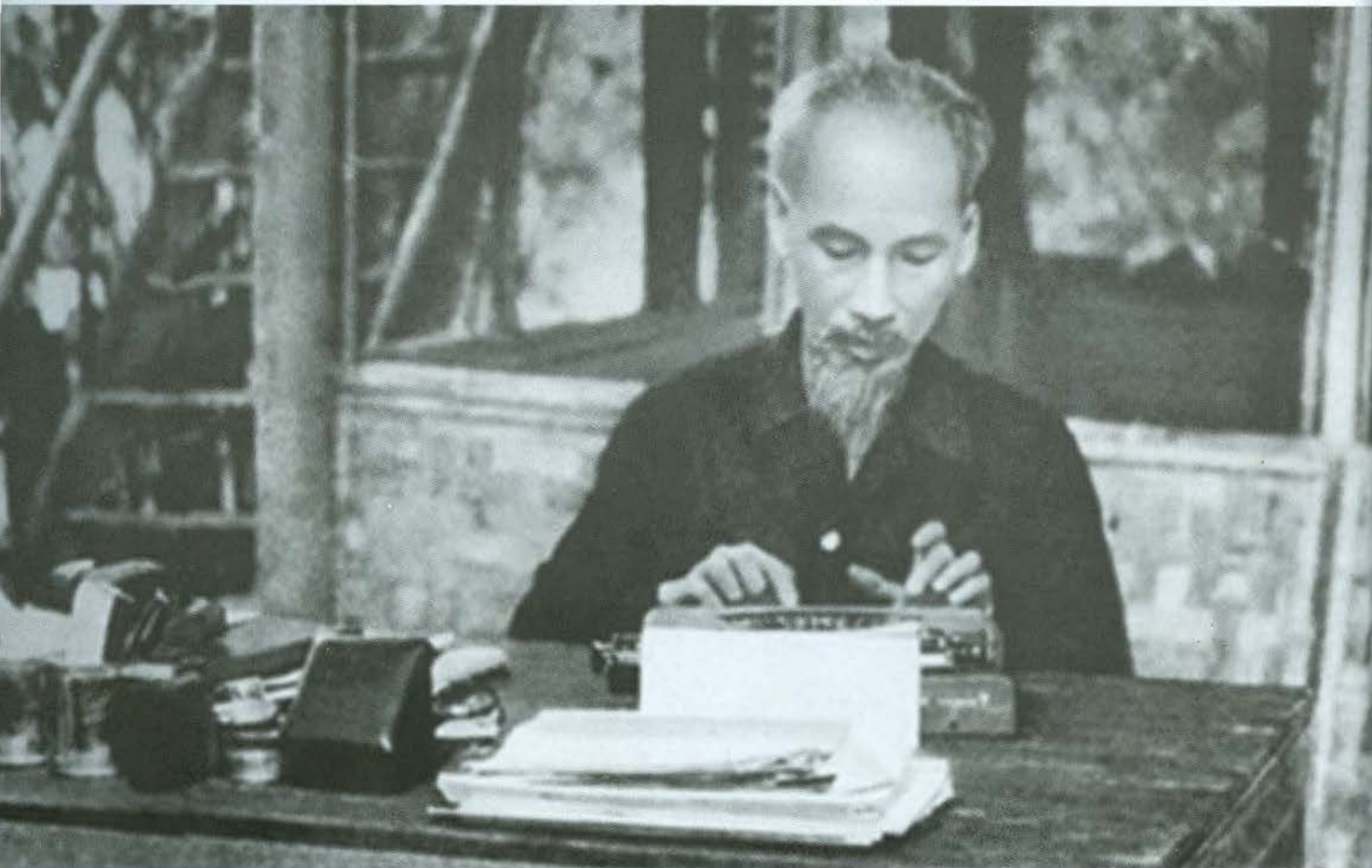
của Bác là kinh nghiệm ngược. Bác học viết báo Pháp trước, rồi học viết báo Trung Quốc, rồi sau mới học viết báo Việt Nam”. Sự đi ngược ấy theo Người nói, là bắt nguồn từ yêu cầu của nhiệm vụ cách mạng và hoàn cảnh từng lúc, từng nơi.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đưa ra những lời khuyên đối với những người làm báo Việt Nam, “Muốn viết báo thì cần:

1. Gắn gũi quần chúng, cứ ngồi trong phòng giấy mà viết thì không thể viết thiết thực.

2. Ít nhất cũng phải biết một thứ tiếng nước ngoài để xem báo nước ngoài và học kinh nghiệm của người.

3. Khi viết xong một bài, tự mình phải xem lại ba, bốn lần,

sửa chữa lại cẩn thận. Tốt hơn nữa là đưa nhờ một vài người ít văn hóa xem và hỏi cho những câu nào, chữ nào họ không hiểu thì sửa lại cho dễ hiểu.

4. Luôn cố gắng học hỏi, luôn cầu tiến bộ”

Đối tượng phục vụ của báo chí là công chúng, vì thế, công chúng phải hiểu được nội dung bài báo sau khi đọc. Vì thế Bác lưu ý người cầm bút phải nắm được trình độ, tâm tư, nguyện vọng của công chúng. Hiểu và học tập lời ăn, tiếng nói của nhân dân.

Về cách viết bài báo, xuất phát từ đặc điểm của công chúng, Bác phê phán lối viết “rau muống” nghĩa là lằng nhằng, “trường giang đại hải” làm cho người xem như là “chặt chặt vào rừng xanh”. Minh viết

cốt là “để giáo dục, cổ động, nếu người xem mà không nhớ được, không hiểu được, là viết không đúng, nhắm không đúng mục đích. Mà muốn cho người xem hiểu được, nhớ được, làm được thì phải viết cho đúng trình độ của người xem, viết rõ ràng, gọn gàng, chớ dùng nhiều chữ”.

Bác thường xuyên yêu cầu tác phẩm báo chí phải ngắn gọn nhưng hàm lượng thông tin phải dồi dào. Làm được như vậy đòi hỏi nhà báo phải có khả năng khái quát, hệ thống hóa. Gốc rễ của vấn đề là năng lực tư duy của người làm báo.

Theo Người, người làm báo phải không ngừng tu dưỡng đạo đức cách mạng mà trước hết là phải biết tự phê bình và phê bình. Bác coi đó “là vũ khí cần thiết và sắc bén nó giúp cho

chúng ta sửa chữa sai lầm và phát triển ưu điểm”. Đối với nhà báo cách mạng “viết cũng như mọi việc khác, phải có chí, chớ giấu dốt, nhờ tự phê bình và phê bình mới tiến bộ” và phải “Phê bình với một tinh thần thành khẩn, xây dựng “trị bệnh cứu người””.

Trong phát triển kinh tế thị trường định hướng XHCN, mở rộng hội nhập quốc tế dưới ngọn cờ của Đảng ở nước ta hiện nay, báo chí cách mạng ngày càng có vai trò hết sức quan trọng. Và điều đó đòi hỏi nhân cách người làm báo phải ngang tầm, học và làm theo tư tưởng, tấm gương đạo đức, phong cách của Bác, nhất là những lời căn dặn của Bác đối với những người làm báo hôm nay. ■

NGÂN HÀ